

Denizcilik Araştırmaları Dergisi: Amfora

Journal of Maritime Research: Amphora

Soğuk Zincir Ürünlerinin Deniz Lojistiğine Yönelik İBBS Düzey 2 Seviyesinde Mevcut Durum Analizi: TR61 Bölgesi Örneği

Current Situation Analysis of Cold Chain Products for Marine Logistics at NUTS Level 2: TR61 Region Case

Araştırma Makalesi/ Research Article

¹Hakan ÖZKAN

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, ORCID: 0000-0001-7948-8333, Isparta/Türkiye, ozkannhakann@gmail.com

Özet

Soğuk Zincir ile taşınması gereken gıda ürünleri bozulabilir gıda ürünü olarak ifade edilir. Bu tür ürünlerin, üretim noktasından tüketim noktasına kadar kalitesini ve özelliğini kaybetmeden uygun ısı ve nem koşulları altında taşınması gerekmektedir. Bu durum bozulabilir gıda ürünleri arasında yer alan yaş meyve ve sebze ürün grubunun ihracat ülkelerine gönderilmesi sürecinde tercih edilen taşımacılık türünün önemini arttırmaktadır. Soğuk zincir ürünlerinin denizlerden yararlanarak taşınmasına yönelik İBBS Düzey 2 seviyesinde istatistiksel bir değerlendirme yaparak mevcut durumu analiz etmeyi amaçlayan bu çalışma, soğuk zincir ürünü olarak yaş meyve ve sebze ürün grubu ve İBBS Düzey 2 bölgesi olarak TR61 bölgesi ile sınırlandırılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, Batı Akdeniz İhracatçıları Birliğinden miktar bazında temin edilen 2023 yılına ait veriler, istatistiksel olarak Excel programı aracılığıyla değerlendirmiş ve mevcut durumuna yönelik SWOT analizi yapılmıştır. Çalışmada; TR61 bölgesinden ihraç edilen yaş meyve sebze ürün grubunun yaklaşık %16'sının denizlerden yararlanılarak gönderildiği görülmüştür. Ayrıca TR61 Bölgesinden denizlerden yararlanarak ihracat ülkelerine gönderilen yaş meyve ve sebze ürün miktarının yaklaşık %1'nin Antalya Gümrük Müdürlüğünden çıkış yaptığı ve TR61 Bölgesinde denize kıyısı olan ve bölgenin denizle bağlantısını sağlayan Antalya ilinin ve limanlarının yaş meyve ve sebze ürün grubunun denizlerden yararlanarak gönderilmesinde çok az düzeyde tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bozulabilir Gıda, Denizyolu, Deniz Lojistiği, Soğuk Zincir, Tedarik Zinciri

Abstract

Food products that need to be transported with a cold chain are referred to as perishable food products. Such products must be transported under appropriate temperature and humidity conditions without losing their quality and characteristics from the point of production to the point of consumption. This situation increases the importance of the preferred transportation type in the process of sending the fresh fruit and vegetable product group, which is among the perishable food products, to export countries. This study, which aims to analyze the current situation by making a statistical evaluation at the NUTS Level 2 level regarding the transportation of cold chain products by using the seas, is limited to the fresh fruit and vegetable product group as a cold chain product and the TR61 region as the NUTS Level 2 region. In line with the purpose of the study, the data for 2023 obtained from the Western Mediterranean

Exporters' Association on a quantity basis was evaluated statistically through the Excel program and a SWOT analysis was performed for the current situation. In the study; It was seen that approximately 16% of the fresh fruit and vegetable product group exported from the TR61 region was sent by using the seas. In addition, it has been observed that approximately 1% of the amount of fresh fruit and vegetable products sent from the TR61 Region to export countries via the sea exits from the Antalya Customs Directorate, and that the province and ports of Antalya, which have a coast in the TR61 Region and provide the region's connection to the sea, are preferred very little in sending the fresh fruit and vegetable product group via the sea.

Keywords: Perishable Food, Sea Freight, Marine Logistics, Cold Chain, Supply Chain

1. Giriş

Common Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS)/İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS); Avrupa Birliği'nde, bölgesel istatistiklerin tek bir mekânsal sınıflandırmaya göre üretilmesini sağlamak adına, Avrupa İstatistik Ofisi tarafından 1970'li yıllarda geliştirilen, 1988 yılından itibaren Avrupa Birliği mevzuatında yer alan ve 2002 yılından itibaren Türkiye'de de uygulanmaya başlayan istatistiki sınıflandırma yöntemidir (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, t.y.). Bu sınıflandırma yönteminde Türkiye, Tablo 1'de görüldüğü üzere 12 Düzey I ve 26 Düzey II seviyesine ayrılmıştır.

Tablo 1. Türkiye'deki İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması

Düzey I Kod	Düzey 2 Kod	Düzey 2 Bölgelerinin Kapsadığı İller (Düzey 3)
TR1	TR10	İstanbul
TR2	TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli
	TR22	Balıkesir, Çanakkale
TR3	TR31	İzmir
	TR32	Aydın, Denizli, Muğla
	TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak
TR4	TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik
	TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova
TR5	TR51	Ankara
	TR52	Konya, Karaman
TR6	TR61	Antalya, Isparta, Burdur
	TR62	Adana, Mersin
	TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
TR7	TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir
	TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat
TR8	TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın
	TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop
	TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya
TR9	TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane
TRA	TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt

	TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan
TRB	TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli
	TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkâri
TRC	TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis
	TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır
	TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt

Kaynak: (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, t.y.)

Soğuk zincir ürünleri arasında yer alan yaş meyve sebze ürün grubunun soğuk zincir kırılmadan, uygun ısı ve nem koşulları muhafaza edilerek ve taşımacılık sürecinde, Tablo 2’de görüldüğü gibi, birbirini etkilemeyecek şekilde gruplandırılarak taşınması gerekmektedir. Ters durumda ise ürünler kalitesini ve özelliğini kaybetmektedir.

Tablo 2. Birbirleriyle Taşınabilirliklerine Göre Yaş Meyve ve Sebze Ürünleri

Gruplar	Yaş Meyve- Sebze Ürün Türleri
Grup 1	Elma, Armut, Erik, Ayva, Kayısı, Kiraz, Şeftali, İncir, Trabzon Hurması, Üzüm, Üzümsü Meyveler
Grup 2	Avokado, Muz, Patlıcan, Kavun, Karpuz, Zeytin, Yeşil Domates, Pembe Domates
Grup 3	Portakal, Mandalina
Grup 4	Yeşil Fasulye, Bamya, Kırmızı Biber, Yazlık Kabak, Pembe Domates, Karpuz, Yeşil Biber (yeşil fasulye ile taşınmaması gerekir.)
Grup 5	Hıyar, Patates, Kışlık Kabak, Patlıcan, Karpuz, Biber
Grup 6	Sarımsak, Kuru soğan

Kaynak: (Erkan, t.y.)

2023 yılında Türkiye genelinde yaklaşık 11 milyar dolar değerinde yaş meyve sebze ihracatı yapılırken; TR61 bölgesinde 850 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleşmiştir (BAİB, 2023; TÜİK, 2024). Bu değerlere göre Batı Akdeniz Bölgesi, yaş meyve ve sebze ihracatında ülke ekonomisine %8’lik bir katkı sunmuştur.

Bu çalışma, soğuk zincir ürünlerinin denizyolu (deniz aracında römork ve yarı römork, deniz aracında motorlu karayolu dahil) taşımacılığına yönelik İBBS Düzey 2 seviyesinde istatistiksel bir değerlendirme yaparak mevcut durumu analiz etmeyi amaçlamıştır. Çalışma bozulabilir gıda ürünü olarak yaş meyve ve sebze ürün grubu ve İBBS Düzey 2 bölgesi olarak TR61 bölgesi ile sınırlandırılmıştır. Değerlendirme sürecinde Batı Akdeniz İhracatçılar Birliğinden (BAİB) alınan 2023 yılı ait veriler; ulaştırma türü, ürünlerin gönderildiği ülkeler ve ürünlerin çıkış yaptığı gümrük müdürlüklerine göre, miktar bazında, istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve mevcut duruma yönelik SWOT analizi yapılmıştır. Beş bölümden oluşan bu çalışmanın birinci

bölümünde; çalışma içeriğine yönelik kavramsal bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde literatür taraması yapılarak literatürdeki boşluğa ve çalışmanın önemine değinilmiştir. Üçüncü bölümde çalışmanın amacına, veri toplama yöntemine, çalışmanın sınırlılıklarına ve çalışmanın yöntemine yer verilmiştir. Dördüncü bölümde; TR61 Bölgesinden ihraç edilen yaş meyve ve sebze ürünlerine yönelik araştırma yapılmış ve ulaşılan bulgulara değinilmiştir. Son bölümde ise çalışmanın sonuçları değerlendirilmiş ve gelecek dönemlerde yapılabilecek çalışmalardan bahsedilmiştir.

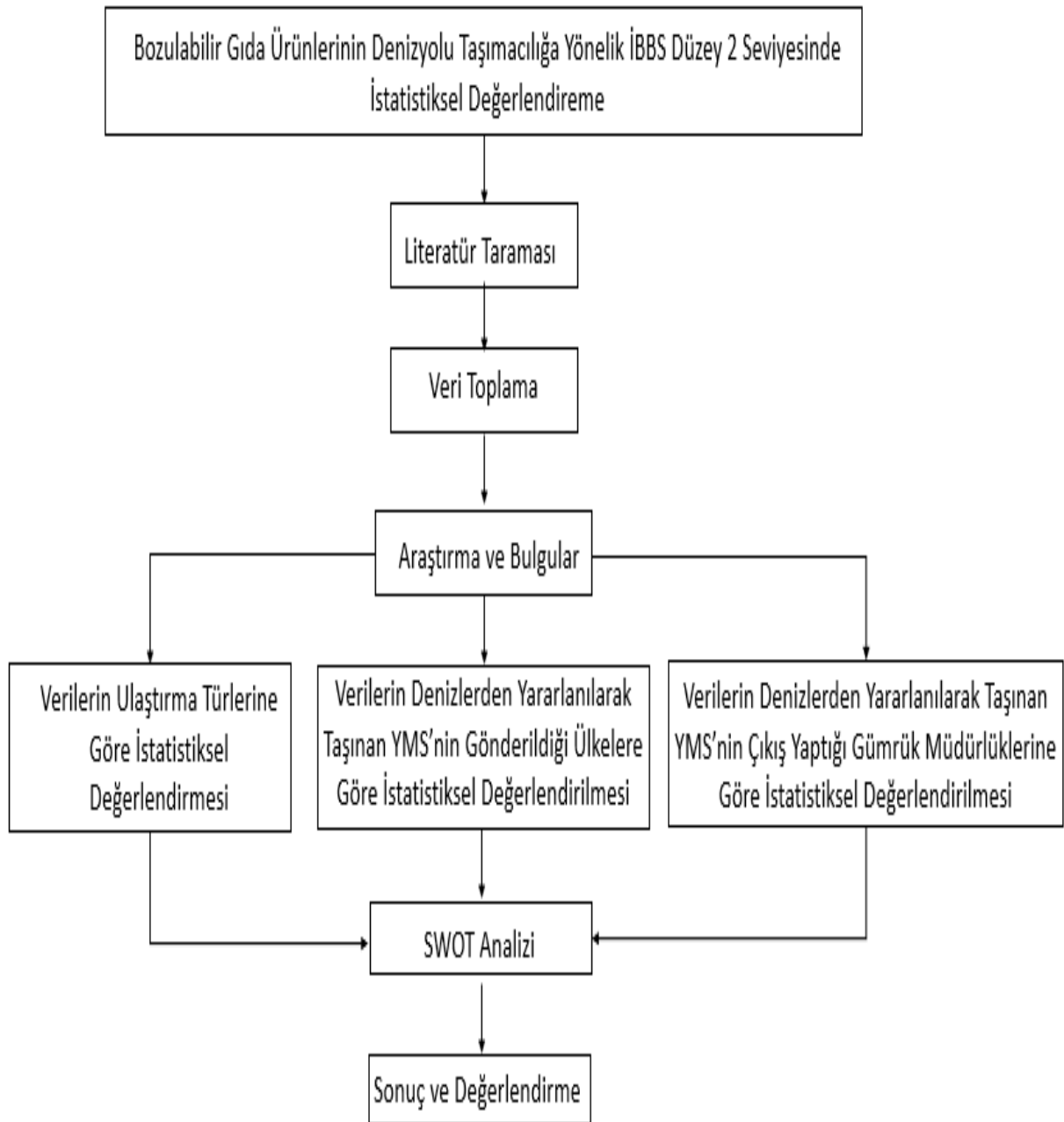
2. Literatür Taraması

İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması ve deniz lojistiği kavramlarına odaklanılarak yapılan literatür taramasında, son on yılda (2015-2025 yılları) soğuk zincir ürünlerine yönelik mevcut durum analizinin yapıldığı önemli çalışmaların literatüre kazandırıldığı görülmüştür. Bu çalışmaların bazılarında; (Yılmaz, Karadaş, Sarı, & Kaygısız, 2015), Kars ilindeki süt işletmelerinin mevcut durumlarını incelemiş; üretim kapasiteleri, pazarlama imkanları ve çiğ süt tedariki ve fiyat düzeyi ile ilgili sorunları araştırmış ve çözüm önerileri getirmiştir. (Yuan vd., 2015), SWOT analizi yöntemiyle süpermarket taze gıda tedarikçilerinin dış çevresini ve kapasitesini incelemiştir. (Akça & Gülgün Aslan, 2017), TR81 Bölgesindeki illerinin meyve üretimlerine yönelik gelişmeler ve mevcut durumdaki veriler aracılığıyla bölgenin meyvecilik sektörü SWOT analiz yöntemiyle değerlendirmiştir. (Liu, Li, & Wei, 2017), Pekin-Tianjin-Hebei entegrasyonunun ulusal stratejisine dayandırılan çalışmada, makro ortamı değerlendirmek için PEST analiz yöntemini ve mevcut duruma yönelik SWOT analiz yöntemini kullanarak taze tarım ürünlerinin soğuk zincir lojistiğinin geliştirilmesine yönelik stratejik analiz yapmıştır. Ayrıca Pekin-jing-Tianjin-Hebei bölgesinin taze tarım ürünleri kapsamında entegrasyonu dikkate alınarak taze tarım ürünlerinin soğuk zincir lojistik talepleri analiz edilmiştir. (Singh & Negi, 2018), KAPSAM Durum analizi, PESTEL analizi ve SWOT analizi ile Hindistan'daki soğuk zincir endüstrisinin zorluklarını ve hasat sonrası kayıpları ele almıştır. (Mor vd., 2019), Hindistan'daki süt işleme sisteminin güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri (SWOT) değerlendirmiştir. (İpekçi & Tanyaş, 2021), dünyadaki güncel soğuk zincir faaliyetlerini araştırmış ve Türkiye'deki genel durumu SWOT analizi yaparak değerlendirmiştir. (Çalışkan, 2021) influenza aşılmasının eczaneler aracılığıyla arttırılabilmesi için nelerin yapılabileceği üzerine SWOT analizi yapılmıştır. (Eskandari vd., 2023), COVID-19 salgını sırasında İran'daki sebze tedarik zincirinin güvenliğini SWOT analiziyle değerlendirmiştir.

Literatürde; İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması düzey 2 seviyesine göre soğuk zincir ürünlerinin deniz lojistiğine yönelik mevcut durum değerlendirmesinin yapıldığı bir çalışmanın bulunmaması bu çalışmanın özgün bir değer taşıdığını göstermektedir. Ayrıca literatürdeki boşluğu girerek gelecek dönemlerde soğuk zincir ürünlerine yönelik gerek akademik gerekse sektörel çalışmalarda yol gösterici bir rol üstlenmesi bu çalışmanın önemini vurgulamaktadır.

3. Yöntem

Bu bölümünde Şekil 1’de görüldüğü üzere çalışmanın yöntemine yer verilmiştir.

Şekil 1. Çalışmanın Yöntemi

3.1. Amaç

İstatistiksel Bölge Birimleri Düzey 2 seviyesinde soğuk zincir ürünlerinin denizlerden yararlanılarak ihracat ülkelerine gönderilmesine yönelik istatistiksel değerlendirmelerle mevcut durumun incelenmesi amaçlanmıştır.

3.2. Veri Toplama

Çalışmada TR61 Bölgesinden ihraç edilen yaş meyve sebze ürünlerine ait Batı Akdeniz İhracatçılar Birliğinden temin edilen 2023 yılına ait kilogram bazlı veriler kullanılmıştır.

3.3. Sınırlılıklar

İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması düzey 2 seviyesinde soğuk zincir ürünlerinin denizlerden yararlanılarak gerçekleştirilen taşımacılık faaliyetlerine istatistiksel değerlendirmelerle mevcut durumu analiz etmeyi amaçlayan bu çalışma;

- Denizyolu (deniz aracında römork ve yarı römork, deniz aracında motorlu karayolu taşımacılığı dahil) taşımacılığı,
- Soğuk zincir ürünü olarak yaş meyve ve sebze ürünü,
- İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey 2 bölgesi olarak TR61 bölgesi
- Değerlendirmeye alınan veri açısından ise 2023 yılına ait veriler ile sınırlandırılmıştır.

3.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Batı Akdeniz İhracatçılar Birliğinden temin edilen kilogram bazlı veriler, çalışmada çok büyük sayısal değerlerle uğraşmamak adına Excel programı aracılığıyla 20'lik soğutuculu konteyner bazında düzenlenmiştir. Verilerin düzenlenmesi sürecinde bir konteynerin yük taşıma kapasitesi 20.800 kilogram olduğu için kilogram bazında temin edilen veriler 20.800 değerine bölünmüştür (Url 1, t.y.).

Çalışmada yaş meyve sebze ürünlerinin ihracat ülkesine gönderilmesinde tercih edilen taşımacılık türü, ürünlerinin gönderildiği ülkeler ve ürünlerin çıkış yaptığı gümrük müdürlüklerine göre istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve mevcut duruma yönelik SWOT analizi yapılmıştır.

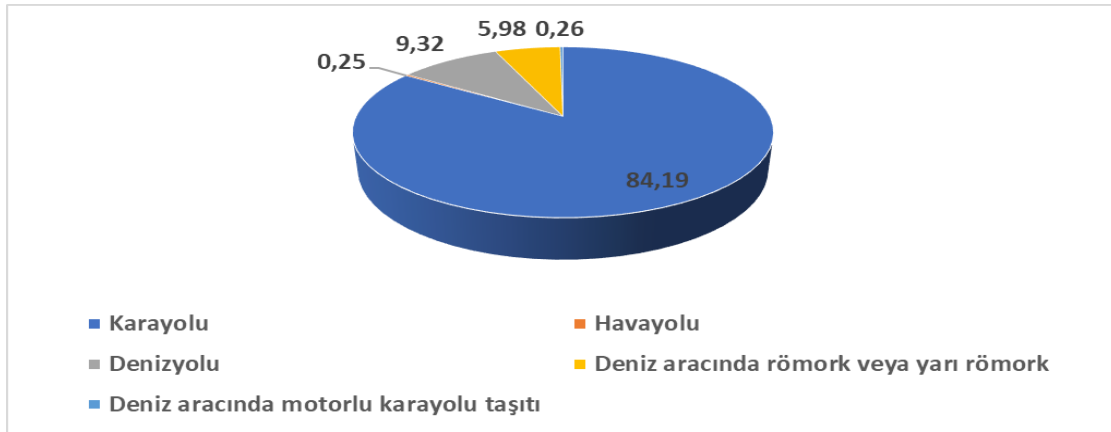
Strengths (Güçlü), Weaknesses (Zayıf), Opportunities (Fırsatlar) ve Threats (Tehditler) kelimelerinin baş harflerinden oluşan **SWOT(GZFT) analizi**; örgütlerin güçlü ve zayıf yönlerini tespit edebilme, fırsatların ve tehditlerin neler olduğunu algılamayabilme ve örgütün

mevcut durumu hakkında bilgi edinebilme imkânı sunan analiz yöntemlerinden birisidir (Boydak Özcan, Polat, Gündüzalp, & Yaraş, 2015)

4. Araştırma ve Bulgular

4.1. Ulaşım Türlerine Göre İstatistiksel Değerlendirme

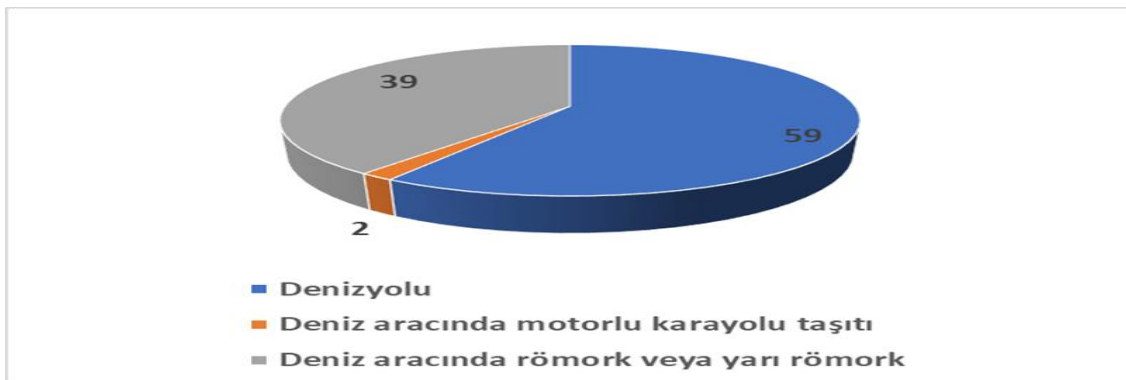
TR61 Bölgesinden toplam 743.679.403 kilogram yaş meyve ve sebze ürünü Şekil 1'deki taşımacılık yöntemleriyle farklı ülkelere gönderilmektedir (BAİB, 2023). Buna göre bölgeden taşınan toplam yaş meyve ve sebze miktarının; %84,19'u karayoluyla, %9,32' si denizyoluyla, %5,98'i deniz aracında römork ve yarı römorkla, %0,26'sı deniz aracında motorlu karayolu taşıtıyla ve %0,25'i de havayoluyla gönderildiği görülmektedir.

Şekil 2. Ulaşım Türlerine Göre Taşınan Yaş Meyve ve Sebze Miktarının Yüzdelik Dağılımı (%)

Kaynak: (BAİB, 2023)

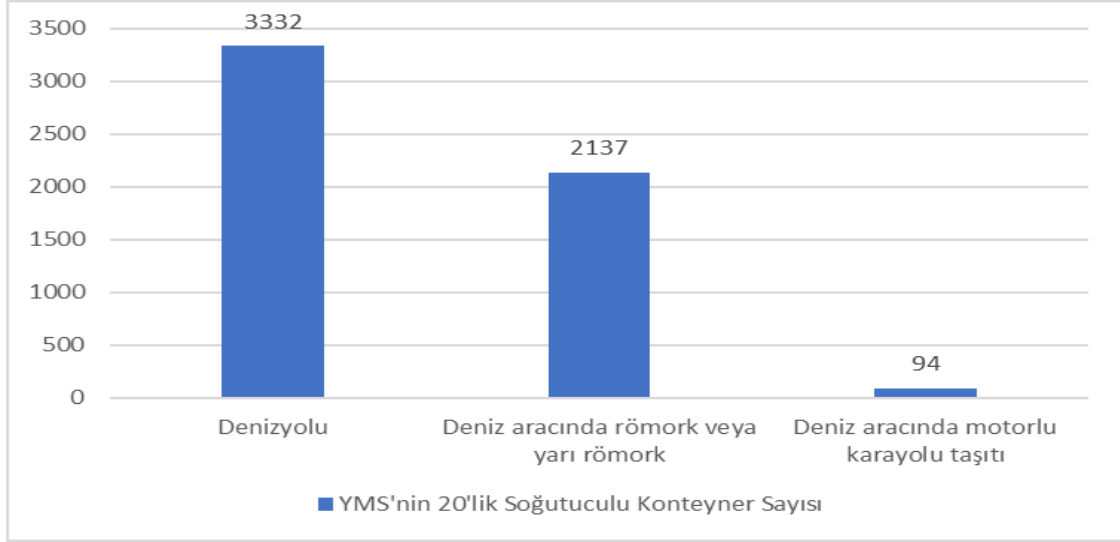
TR61 Bölgesinden denizlerden yararlanılarak (denizyolu, deniz aracında motorlu karayolu taşıtı ve deniz aracında römork veya yarı römork) gönderilen 117.652.216 kilogram yaş meyve ve sebze miktarının %59'unun gönderilmesinde denizyolu taşımacılığının tercih edildiği Şekil 3'te görülmektedir.

Şekil 3. Denizlerden Yararlanılarak Taşınan Yaş Meyve ve Sebze Miktarının Yüzdelik Dağılımı

Kaynak: (BAİB, 2023)

TR61 Bölgesinden denizlerden yararlanılarak gönderilen yaş meyve ve sebze miktarlarının 20'lik soğutuculu konteyner bazdaki dağılımı Şekil 4'te yer almaktadır. Söz konusu şekilde T61 Bölgesinden denizyolu ile 3332, deniz aracında römork veya yarı römorkla 2137, deniz aracında motorlu karayolu taşıtıyla 94 adet 20'lik soğutuculu konteyner gönderilmektedir.

Şekil 4. Denizlerden Yararlanılarak Gönderilen Yaş Meyve ve Sebzenin Konteyner Bazında Dağılımı

4.2. Yaş Meyve ve Sebze Ürünlerinin Denizlerden Yararlanılarak Gönderildiği Ükelere Yönelik İstatistiksel Değerlendirme

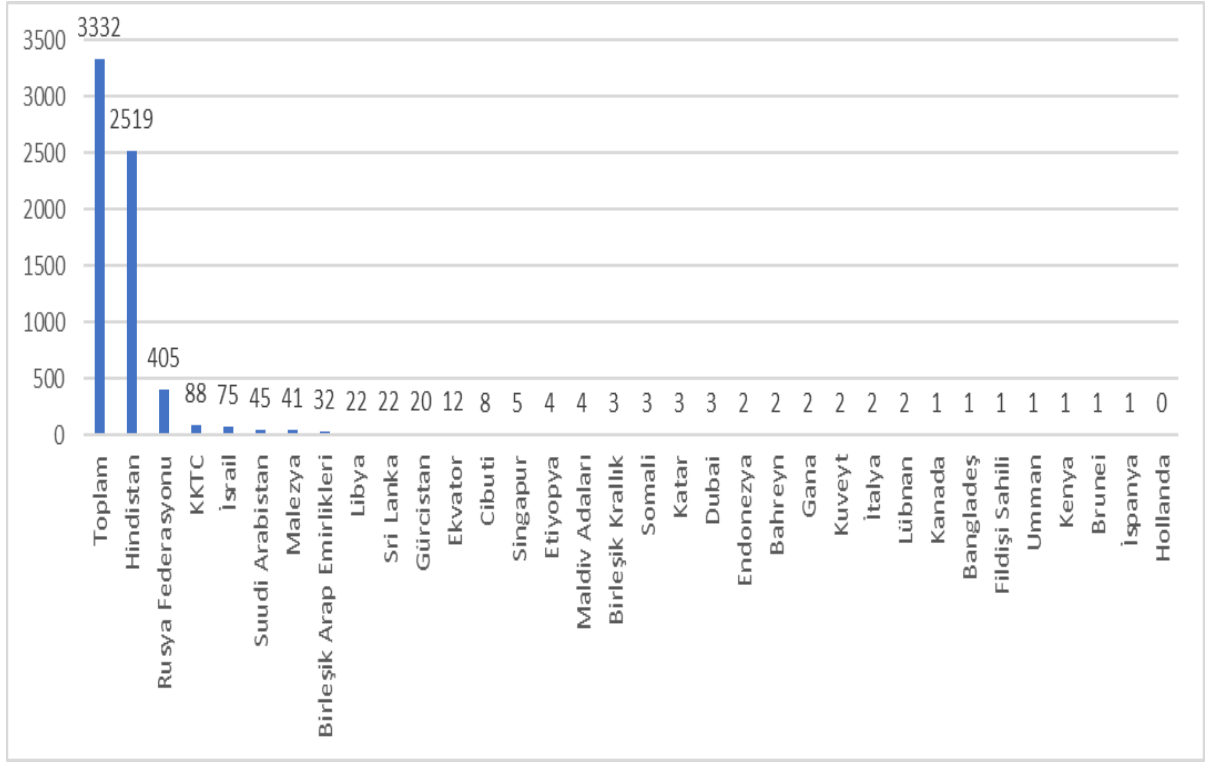
Çalışmanın bu bölümünde TR61 Bölgesinden ihraç edilen yaş meyve ve sebze ürünlerinin denizlerden yararlanılarak gönderildiği ülkelere göre istatistiksel değerlendirme yapılmıştır.

4.2.1. Denizyoluyla Ükelere Gönderilen Yaş Meyve ve Sebze Ürün Miktarı

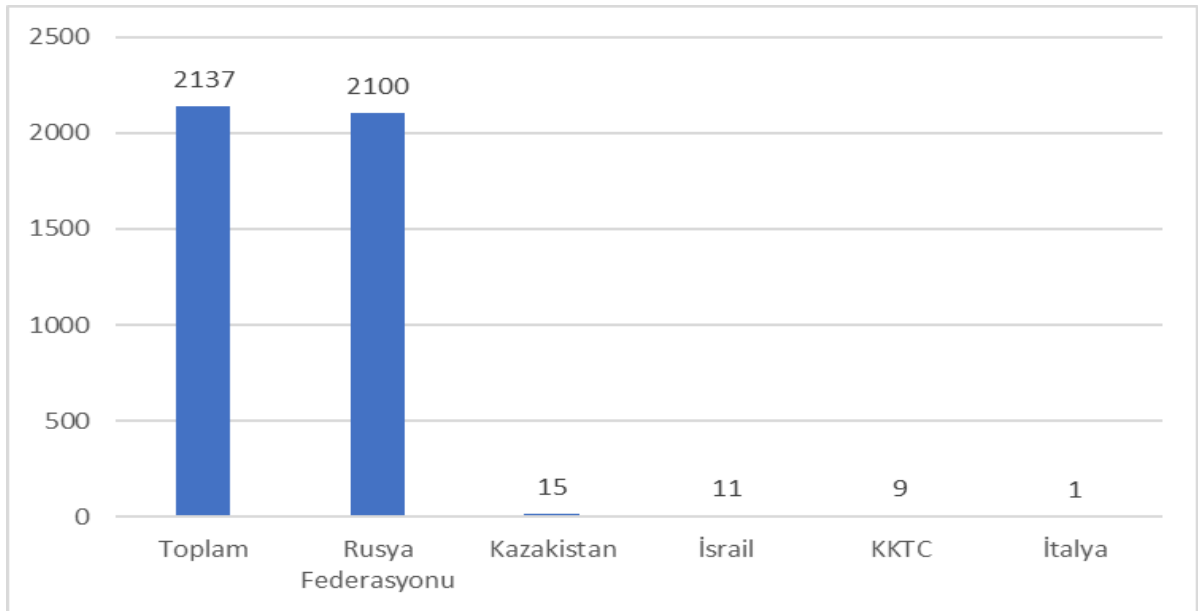
Şekil 5'te TR61 Bölgesinden denizyoluyla 33 farklı ülkeye yaş meyve ve sebze ürününün ihraç edildiği görülmektedir. Miktar bazında bu 33 ülkeye denizyoluyla gönderilen toplam konteyner sayısı 3332'dir. Bu konteynerlerin %94'ü; Hindistan, Rusya Federasyonu, KKTC, İsrail ve Suudi Arabistan ülkelerine gönderilmiştir.

4.2.2. Deniz Aracında Römork ve Yarı Römorkla Ükelere Gönderilen Yaş Meyve ve Sebze Miktarı

Şekil 6'da TR61 Bölgesinden deniz aracında römork ve yarı römorkla beş farklı ülkeye toplam 2137 adet konteynerin gönderildiği görülmektedir. Gönderilen bu konteynerlerin neredeyse tamamı Rusya Federasyonu'na gönderilmiştir.

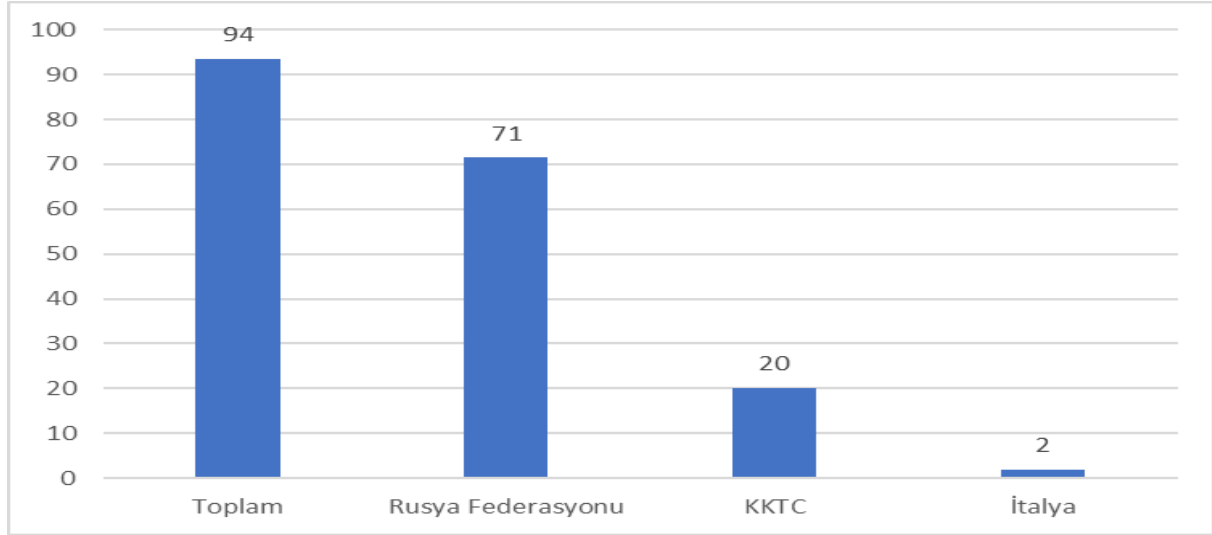
Şekil 5. Denizyoluyla Ülkelere Gönderilen Konteyner Dağılımı

Şekil 6. Deniz Aracında Römork ve Yarı Römorkla Ülkelere Gönderilen Konteyner Dağılımı

4.2.3. Deniz Aracında Motorlu Karayolu Taşıtıyla Ülkelere Gönderilen Yaş Meyve ve Sebze Miktarı

Şekil 7’de TR61 Bölgesinden deniz aracında motorlu karayolu taşıtıyla üç farklı ülkeye toplam 94 adet konteyner gönderiminin yapıldığı görülmektedir. Bu 94 adet konteynerin; 71 adeti Rusya Federasyonu’na, 20 adeti KKTC’ye ve 2 adeti İtalya’ya gönderilmiştir.

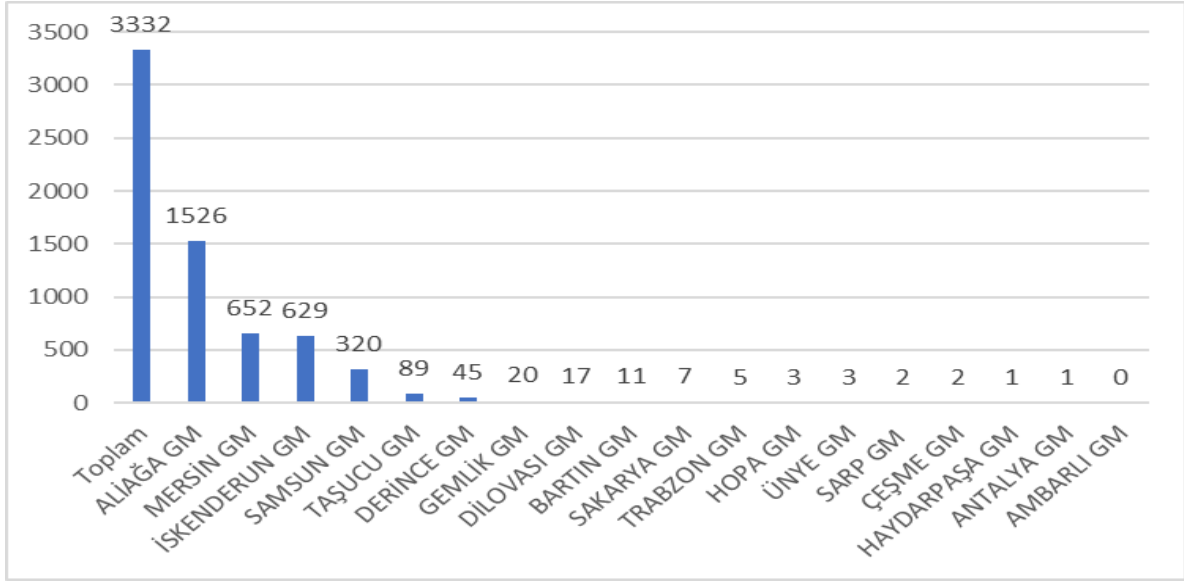
Şekil 7. Deniz Aracında Motorlu Karayolu Taşıtıyla Ülkelere Gönderilen Konteyner Dağılımı

4.3. Denizlerden Yararlanarak Gönderilen Yaş Meyve ve Sebze Ürünlerinin Çıkış Yaptığı Gümrük Müdürlüklerine Yönelik İstatistiksel Değerlendirme

Çalışmanın bu bölümünde TR61 Bölgesinden denizlerden yararlanarak ihraç edilen yaş meyve ve sebze ürününün çıkış yaptığı gümrük müdürlüklerine göre istatistiksel değerlendirmeler yer almaktadır.

4.3.1. Gümrüklerden Denizyoluyla Çıkış Yapan Yaş Meyve ve Sebze Ürün Miktarı

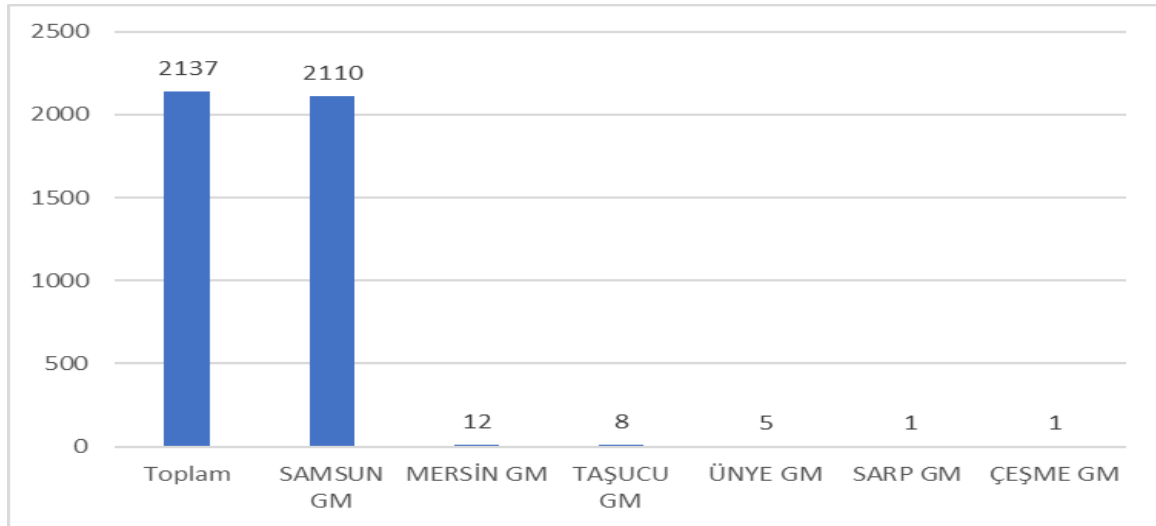
Şekil 8’de denizyoluyla gönderilen toplam 3332 adet soğutuculu konteynerin hemen hemen yarısının Aliğa Gümrük Müdürlüğünden çıkış yaptığı görülmektedir. TR61 Bölgesindeki Antalya Gümrük Müdürlüğünden ise sadece 1’adet konteynerin çıkış yaptığı görülmektedir.

Şekil 8. Gümrüklerden Denizyoluyla Çıkış Yapan Konteyner Sayısı

4.3.2. Gümrüklerden Deniz Aracında Römork ve Yarı Römorkla Çıkış Yapan Yaş Meyve ve Sebze Ürün Miktarı

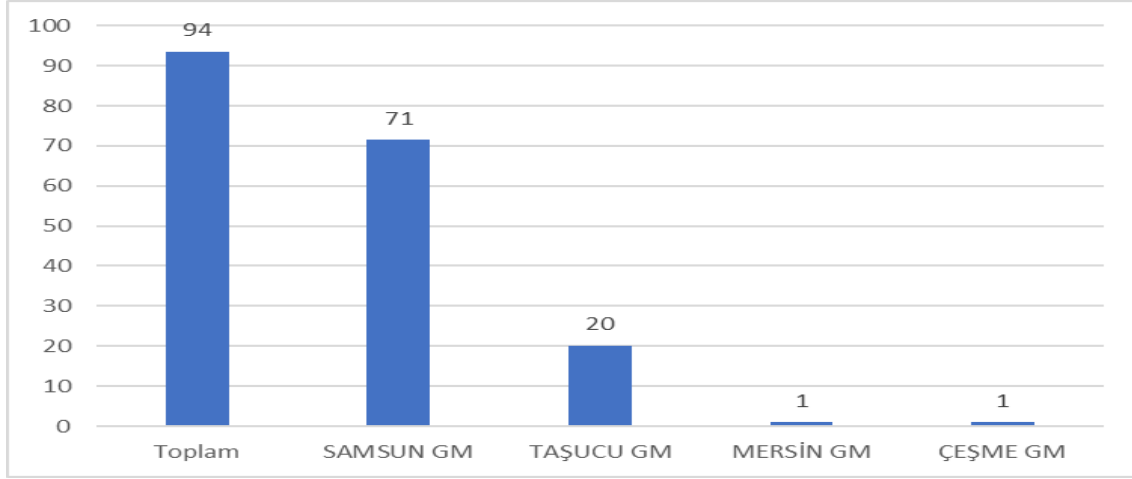
Şekil 9’da gümrük müdürlüklerinden deniz aracında römork ve yarı römorkla çıkış yapan toplam 2137 adet soğutuculu konteynerin 2110 adeti yani tamamına yakını Samsun Gümrük Müdürlüğünden çıkış yaptığı görülmektedir.

Şekil 9. Gümrüklerden Deniz Aracında Römork ve Yarı Römorkla Çıkış Yapan Konteyner Sayısı

4.3.3. Gümrüklerden Deniz Aracında Motorlu Karayolu Taşıtıyla Çıkış Yapan Yaş Meyve ve Sebze Ürün Miktarı

Gümrük müdürlüklerinden deniz aracında motorlu karayoluyla çıkış yapan toplam 94 adet konteynerin dağılımı Şekil 10'da görülmektedir. Çıkış yapan bu konteynerlerin; 71 adeti Samsun Gümrük Müdürlüğünden, 20 adeti Taşucu Gümrük Müdürlüğünden, 1 adeti Mersin Gümrük Müdürlüğünden ve 1 adeti de Çeşme Gümrük Müdürlüğünden çıkış yapmıştır.

Şekil 10. Gümrüklerden Deniz Aracında Motorlu Karayolu Çıkış Yapan Konteyner Sayısı

4.4. SWOT/GZFT Analizi

Çalışmanın bu bölümünde TR61 bölgesinden yaş meyve ve sebze ürünlerinin denizlerden yararlanılarak gönderilmesinde mevcut durumu değerlendirebilme için çalışma kapsamındaki istatistiksel değerlendirmelerden yararlanarak Tablo 3'teki SWOT analizi yapılmıştır.

Tablo 3. TR61 Bölgesinin Denizlerden Yararlanarak Gönderilen Yaş Meyve ve Sebze ürününe Yönelik SWOT Analizi

Güçlü Yönler (Strengths)	Zayıf Yönler (Weaknesses)
TR61 bölgesinin Türkiye'de yaş meyve ve sebze üretiminde ve ihracatında önemli bir yere sahip olması.	- Yaş meyve ve sebze ihracatında denizyolu taşımacılığının talep görmemesi, - Bölge limanında Ro-Ro taşımacılık hizmetinin verilememesi (Q Terminals, 2021).
Fırsatlar (Opportunities)	Tehditler (Threats)
TR 61 bölgesinin denizle bağlantısını sağlayan ve Antalya ilinde bulunan bir limanın bulunması.	TR61 bölgesinin denizle bağlantısını sağlayan Antalya ilinin turizm kenti olarak görülmesi ve gerek bölge gerekse ülke ekonomisi için önemli olan tarım sektörüne gereken önemin verilmemesi (Demirdal, 2021).

5. Sonuç ve Değerlendirme

İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey 2 seviyesinde soğuk zincir ürünlerinin denizlerden yararlanarak ihracat ülkelerine gönderilmesine yönelik mevcut durum analizi yapmayı amaçlayan bu çalışma, TR61 bölgesinden gönderilen yaş meyve ve sebze ürün grubunu ele alarak Batı Akdeniz İhracatçılar Birliğinden elde edilen 2023 yılına ait veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve mevcut duruma yönelik SWOT analizi yapılmıştır.

Değerlendirme sonucunda Antalya, Burdur ve Isparta illerini kapsayan TR61 Bölgesinden sadece 1 adet 20'lik konteynerin denizyolu ile Antalya Gümrük Müdürlüğünden çıkış yaptığı; deniz aracında römork ve yarı römorkla, deniz aracında motorlu karayolu ile herhangi bir gönderimin yapılmadığı görülmüştür. Dolayısıyla bölgenin denizle bağlantısını sağlayan ve bu anlamda tek il olan Antalya ilinin ve Antalya limanının yaş meyve ve sebze ürünlerinin denizlerden yararlanılarak gönderilmesinde tercih edilmediği görülmektedir. Oysaki Türkiye'nin yaş meyve ve sebze üretiminde ve ihracatında önemli bir yere sahip olan TR61 bölgesinin, denizle bağlantısının olması bölge için önemli bir fırsattır. Bu fırsatın kazanç hanesine yazılabilmesi için ilgili sektör temsilcilerinin limancılık faaliyetlerine yönelik görüşlerine başvurarak liman hizmet yelpazesinin genişletilmesi (Örneğin, Ro-Ro taşımacılık faaliyetlerinin başlatılması gibi) oldukça önemlidir. Ancak TR61 bölgesinin denizle bağlantısını sağlayan Antalya ilinin turizm kenti olarak görülmesi ve tarım sektörüne gereken önemin verilmemesi denizlerden yararlanmanın önündeki en önemli sorun olarak durmaktadır. Son olarak; gelecek dönemlerde, TR61 bölgesinden ihraç edilen farklı ürün (örneğin mermer) ve farklı taşımacılık türü (örneğin karayolu taşımacılığı) ele alınarak değerlendirilebilecektir.

Kaynakça

- Akça, Ş. B., & Gülgün Aslan, B. (2017). TR81 İllerinde Meyve Türleri Sektörünün Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Ziraat Mühendisliği*(364), 40-46. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/zm/issue/37761/437136> adresinden alındı
- BAİB. (2023). Batı Akdeniz İhracatçılar Birliği: <https://www.baib.gov.tr/tr/online-islemler-ihracat-istatistikleri-mal-grubu-bazinda-ihracat-raporu.html> adresinden alındı
- Boydak Özcan, M., Polat, H., Gündüzalp, S., & Yaraş, Z. (2015). The SWOT Analysis At The Educational Organizations. *Turkish Journal of Educational Studies*, 2(1), 1-28. <https://dergipark.org.tr/en/pub/turkjes/issue/34173/377841> adresinden alındı

- Çalışkan, Z. (2021). Türkiye’de Eczanede Bağışıklama Hizmetinin Uygulanabilirliği: SWOT Analizi ile Değerlendirme. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment*, 5(2), 99-123. doi:<https://doi.org/10.52148/ehta.1029555>
- Demirdal, K. (2021). Lojistik Organizasyon Olarak Antalya Limanı'nın Bölgesel Kalkınmadaki Rolü:TR61 Bölgesinde Faaliyet Gösteren Dış Ticaret Firmaları Üzerinde Bir Araştırma. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Entitüsü, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. <http://acikerisim.akdeniz.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/123456789/6221/T06852.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı
- Erkan, M. (t.y.). Bahçe Ürünlerinden Depolama ve Muhafaza. [https://baib.gov.tr/files/downloads/PageFiles/e9a02402-d812-401a-8fe3-bea324c1003b/Files/urun%20depolama%20ve%20paketlenme%20\(2\).pdf](https://baib.gov.tr/files/downloads/PageFiles/e9a02402-d812-401a-8fe3-bea324c1003b/Files/urun%20depolama%20ve%20paketlenme%20(2).pdf) adresinden alındı
- Eskandari, S., Rashidimehr, A., Mohammadi-Nasrabadi, F., Salmani, Y., & Esfarjani, F. (2023). The Role of Policymakers in Potential Strengthening to Improve the Safety of the Vegetable in the Supply Chain: SWOT Analysis during COVID-19. *Journal of Nutrition and Food Security*, 8(2), 234-245. <https://doi.org/https://jnfs.ssu.ac.ir/article-1-506-en.pdf>
- İpekçi, E., & Tanyaş, M. (2021). Soğuk Zincir Uygulamaları ve Türkiye’de Soğuk Zincir Lojistiğinin SWOT Analizi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(26), 46-64. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1728053> adresinden alındı
- Liu, T., Li, S., & Wei, S. (2017). Forecast and Opportunity Analysis of Cold Chain Logistics Demand of Fresh Agricultural Products under the Integration of Beijing, Tianjin and Hebei. *Open Journal of Social Sciences*, 5(10), 63-73. doi:DOI: 10.4236/jss.2017.510006
- Mor, R., Bhardwaj, A., & Singh, S. (2019). Integration of SWOT-AHP Approach for Measuring the Critical Factors of Dairy Supply Chain. *Logistics*, 3(1), 9. <https://doi.org/https://doi.org/10.3390/logistics3010009>
- Q Terminals. (2021). *Port Environmental Review System (PERS) Report*. Antalya: Q Terminals Antalya.

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (t.y.). Kalkınma Ajansları: Kalkınma Planlamasında İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması Kalkınma Ajansları: <https://ka.gov.tr/sayfalar/kalkinma-planlamasinda-istatistiki-bolge-birimleri-siniflandirmasi--24> adresinden alındı
- Singh, B., & Negi, S. (2018). Cold chain logistics: an impediment in the perishable food industry of India. *International Journal of Logistics Economics and Globalisation*, 7(4), 332-352. <https://doi.org/https://doi.org/10.1504/IJLEG.2018.097464>
- TÜİK. (2024). Türkiye İstatistik Kurumu: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=dis-ticaret-104&dil=1> adresinden alındı
- Url 1. (t.y.).Tırport: <https://tirport.com/konteyner-olculeri/> (Erişim Tarihi: 07.01.2025)
- Yılmaz, İ., Karadaş, K., Sarı, M., & Kaygısız, A. (2015). Kars Yöresindeki Süt İşletme Tesislerinin Mevcut Durumu ve Bazı Üretim Özelliklerinin Belirlenmesi. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 77-82. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jist/issue/15545/385070> adresinden alındı
- Yuan, Y., Zhang, Y., Di, U., Wu, Ç., & Yang, Z. (2015). Research on large supermarket fresh food supplier evaluation and selection based on SWOT-Entropy Weight Fuzzy Comprehensive model. *Proceedings of the 2015 International Conference on Advanced Mechatronic Systems*. Beijing-China: IEEE. <https://doi.org/10.1109/ICAMechS.2015.7287121>